

ธรรมเนื้อแท้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมเพื่อความร่วมมือเป็นสุขของใจ แต่ใจอยู่ในที่อากาศร้อนขนาดนี้ มันจะเอาความร่วมมือเป็นสุขมาจากไหน เวลาอากาศมันร้อน คนที่เจออากาศร้อนเขาก็หาความร่วมมือ หาที่ร่ม คนที่สังคมเราร้อน สังคมที่เราร้อนมันมีแต่ความทุกข์ยาก เราก็หาใจที่ร่วมมือเพื่ออยู่กับสังคม เพื่อความเป็นหลักเป็นชัยของเรา ไม่ให้สังคมเอาเราเป็นเหยื่อ

ถ้าเราเป็นเหยื่อ เหยื่อของสังคม เพราะความเราร้อนของสังคม แล้วเราก็ออยู่กับความเราร้อนนั้น เพราะจิตใจเราก็เราร้อน พอจิตใจเราร้อนแล้ว สังคมนั้นชักนำเราไปด้วยความคิดว่าเราอยากช่วยเหลืออยากเจ้อจัน เพราะจิตใจของเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ สังคมเราร้อน สังคมเราร้อนเพราะอะไร เพราะสภาพกรรม กรรมที่สร้างร่วมกันมา แต่เวลาเราเกิดมาถ้าสังคมร่วมมือเป็นสุข ถ้าสังคมร่วมมือเป็นสุข เราก็มีความร่วมมือเป็นสุขด้วย นี่ถ้าสร้างกรรมดีมา เราจะเกิดสิ่งที่ดีๆ ถ้าใจมันร้อนล่ะ ถ้าใจมันร้อน เราจะหาธรรมะเป็นที่พึ่งอาศัย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ สร้างสมบุญญาธิการมาขนาดที่เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ก็เราร้อนอย่างนี้ เวลาเราร้อนขึ้นมา ไปที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย นี่มันก็เราร้อน เวลาเราหลุดเกิด จิตใจมันเราร้อนไปหมด เราร้อนเพราะจิตใจมันอยากออกหาความร่วมมือไง เพราะสังคมมันร้อน จิตใจมันเราร้อน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกมาแสวงหา แสวงหาสิ่งใด ก็แสวงหาความร่วมมือ แต่การแสวงหาความร่วมมือ คุณสิ ไปฝึกฝน ไปทำ

ทุกรกิริยาอยู่ ๖ ปีนั้นมันจะเอาความรุ่มเย็นมาจากไหนล่ะ เพราะอะไร เพราะทรมาณใจ ใจมันคือ ใจมันเอาใจของเราไว้ไม่อยู่

แต่ขณะที่สมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทรมาณตนนั้นนะ ไปทรมาณตน เพราะยังไม่เข้าใจว่าสิ่งใดๆ มีแต่อำนาจวาสนาบารมี มีแต่ความตั้งใจ มีแต่ความอยากพ้นทุกข์ แล้ว คนที่จะสั่งสอนหาที่ไหนล่ะ ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็สอนไปคนละทิศคนละทาง แต่เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง เพราะ ใจมันร้อน ปฏิสนธิจิต เวลาเกิดขึ้นมาแล้ว เวลาปฐมยาม บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขณญาณ เวลามันย้อนกลับเข้ามาสู่ใจ พอย้อนกลับเข้ามาสู่ใจ มันรู้ไง ศึกษา กับเจ้าลัทธิต่างๆ มา จะรู้สิ่งใด แม้แต่ฤทธิชีไพรที่เขารู้ของเขา เขาระลึกอดีตชาติได้ของเขา แต่ระลึกอดีตชาติไม่ เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะฤทธิชีไพรระลึกได้มากได้น้อยอย่างหนึ่ง ระลึก ได้จริง ระลึกได้ปลอมใจ ระลึกได้จริงก็เป็นความจริง แต่ระลึกได้นี้เห็นจริง แต่ความจริงมันไม่ จริงก็มีเยอะเยอะไป

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าระลึกไป มันเห็นจริงเห็นจังไปหมด เห็นจริงเห็น จังจนไม่มีที่สิ้นสุดนะ สาวไปไม่มีที่สิ้นสุด เพราะอะไร เพราะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย แล้วกว่าที่แรงปรารถนาว่าจะปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกล่ะ แล้ว เวลาสร้างสมบุญญาธิการจนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์แล้วว่าต่อไปจะเป็นองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วกลับไม่ได้ นี่สิ่งที่สร้างมา บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ ระลึกอดีตชาติได้ นี่ระลึก ถ้ากิเลสยังไม่สิ้นสุดไป จิตจะไปเกิดที่ไหน จุตูปปาตญาณ แล้วเวลา ย้อนกลับมาอาสวักขณญาณ ทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่ว่าเรา ร้อนนั้ก ใจเราร้อนนั้ก หาที่พึ่งอาศัยๆ แล้วมันจะหาที่พึ่งอาศัยกันที่ไหนล่ะ มันก็ต้องหาที่พึ่งอาศัย โดยใจ โดยใจที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมามันถึงจะเป็นความจริง

พอเป็นความจริงขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา วางธรรมและ วินัยนี้ไว้ เราศึกษาเล่าเรียนกันมาด้วยความตั้งใจจริง โดยความตั้งใจ โดยความแสวงหา โดย

การศึกษาต่างๆ การศึกษาอย่างนี้เราศึกษา ดูทางโลกสิ เวลาทางโลกเขาจะตกลงสัญญา กันระหว่างประเทศ เขาตกลงกันนะ เขาต้องขอการประจําติจากสภาถึงจะไปคุยกับใครได้ ถ้าไป คุยข้อตกลง เวลาศึกษาข้อตกลงกัน ต่อรองกัน การเจรจาการค้า เจรจาต่างๆ คุยแล้วคุยอีก คุยอยู่ นั้นนะ

สิ่งนั้นคุยมาเพื่อสิ่งใดละ คุยมาเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติของตน ถ้าประเทศชาติ ของตนนะ เวลาคุยจบแล้ว ถ้าคุยจบแล้ว ถ้ารัฐสภายังไม่ลงสัตยาบัน กฎหมายนั้นใช้ไม่ได้ กฎหมายนั้นใช้ไม่ได้เพราะว่าการตกลงระหว่างประเทศมันต้องลงสัตยาบัน ถ้าลงสัตยาบันได้ มัน ถึงจะเป็นกฎหมายได้ ถ้าไม่ลงสัตยาบัน มันเป็นกฎหมายไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษาของเราๆ เรา ศึกษาขึ้นมา ศึกษาขึ้นมาแล้วศึกษามาทำไมละ เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าเพื่อประโยชน์กับเราๆ มันบังคับใช้กับใจเราได้ใหม่ละ แต่คนที่มีความเร่าร้อน เรามีความ เร่าร้อน เราจะให้มีการบังคับใช้กับใจของเรา มีสติปัญญาขึ้นมา ศึกษาขึ้นมา มันก็เห็นดีเห็นงาม ตามนะ

เวลาเราไปเจรจาข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์กับชนชาติของเรา เพื่อ ประโยชน์กับเรา เพื่อความเจริญ เพื่อความรุ่งเรือง เพื่อทุกๆ อย่างเลย เวลาเพื่อทุกๆ อย่าง สุดท้าย แล้วเวลาเจรจาตกลงกันแล้ว เช่นสัญญากันแล้ว ถ้ารัฐสภาไม่ลงสัตยาบัน มันจะบังคับใช้ได้ไหม มันไม่ได้ แล้วรัฐสภามันมาจากไหนละ รัฐสภา องค์ประกอบประกอบไปด้วยอะไรละ นี่ก็ เหมือนกัน เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาด้วยความเร่าร้อนเพื่อ ประโยชน์กับใจเรา แล้วมันเป็นจริงใหม่ละ

การเป็นจริงนะ แม้แต่องค์ประกอบรัฐสภา คุณสิ กว่าเขาจะทำงานการเมืองของเขา เขา สมัครของเขา เลือกกิ่งของเขา กว่าจะได้รับเลือกกิ่งของเขามา เวลาครบองค์ประชุมแล้วมันถึงจะ ประชุมกันได้ มันมีขั้นตอนของมัน นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมเป็นภาคปริยัติ ศึกษามาแล้วมันจะมี ผลตามความเป็นจริงกับใจเราใหม่ละ แต่มันมีผลกับทางโลก มีผลกับทางโลก เห็นใหม่ พอศึกษา

ขึ้นมาได้ประกาศมาคนละใบ ชีวิตนี้สุดส่ำห้ศึกษาเล่าเรียนมานะ แล้วก็ได้กระดากมาคนละใบ แต่
 ความรู้จริงมันเป็นอย่างไรละ ความรู้จริงมันเป็นสัญญา นี้โลกียปัญญา ปัญญาทางโลก แล้วเอาใจไว้
 อยู่ไหม

ใจ ถ้ามันศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วมันร่วมเย็นเป็นสุขมา
 ตลอด สิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นประโยชน์ใหม่ ศึกษาไปเพื่อ
 เป็นความรู้ณะ ศึกษาไปเพื่อปฏิบัติ ปริยัติก็ศึกษาไปเพื่อปฏิบัติ ปริยัติไม่ได้ศึกษาไปเป็นสมบัติของ
 เรา นี้ศึกษาด้วยความจำ ศึกษาด้วยสัญญา สัญญาอารมณ์ต่างๆ เกิดจากจิต เกิดจากจิตขึ้นมา โลก
 เขามาเขาเกิดจากจิตเหมือนกัน ความเร่าความร้อนก็เกิดจากจิตเหมือนกัน เกิดจากสิ่งที่กิเลสตัณหา
 ความทะยานอยากมันยกยอปอปั่นหัวใจนี้ให้มีความเห่อเหิมทะเยอทะยานของมันขึ้นไป แล้วก็เอา
 สิ่งนั้นมาเป็นโทษกับเรา แต่ถ้าเป็นทางโลก คนเรามันต้องมีจุดยืน คนเราต้องมีปฏิภาณไหวพริบ
 คนเราต้องมีสติปัญญา คนเราต้องมีความมั่นคงในหัวใจ เราถึงทำอะไรเป็นประโยชน์ นั้นทางโลก

แต่ถ้าเป็นทางธรรมละ ถ้าทางธรรม เราเรียนปริยัติมา ถ้าเราเรียนมา ศึกษาไป ถ้ามี
 สติปัญญา มันก็จะใช้ประโยชน์กับเราละ ถ้าใช้ประโยชน์กับเรา จากปริยัติ เราก็จะปฏิบัติของเรา
 ถ้าเราปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา เราจะได้ผลประโยชน์ตามความเป็นจริง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละราชวังมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 สละราชวัง ๓ หลังมานะ คูลี ถ้าอยู่ทางโลกมันก็มีความสุข มีความสุขประสาโลกที่เขาเห็นกัน
 ความสุขก็เพราะเป็นกษัตริย์ เป็นผู้ปกครอง ผู้มีอำนาจ ทางโลกทุกคนแสวงหา แต่เวลาใจที่เป็นธรรม
 สิ่งนี้ถ้าเราได้เป็นกษัตริย์ เราก็ปกครองชาติบ้านเมืองนั้นแหละไป แล้วเราก็ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ
 ต้องตายอย่างนี้หรือ

ชีวิตที่มีคุณค่า คุณค่าที่ไหนละ คุณค่า ถ้าจิตใจมันประพฤติปฏิบัติของมันขึ้นมาจนถึง
 ที่สุดแล้ว ตัณหาความทะยานอยาก อวิชชาได้สำรอกคายออกไปจากใจ เรือนยอดของมาร เรือน
 ยอดของมารเราได้หักแล้ว นายช่างใหญ่จะสร้างเรือนในหัวใจเราไม่ได้อีกเลย นายช่างใหญ่จะมา

สร้างบ้านสร้างเรือน สร้างภพสร้างชาติในใจเราไม่ได้อีกเลย สิ่งนี้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหา ประสบความสำเร็จมาแล้ววางธรรมและวินัยนี้ไว้

ฉะนั้น เวลาเราศึกษาขึ้นมา เราศึกษาทางโลก ทางวิชาการ ทางโลก เราศึกษาทางโลก ถ้าทางโลก ศึกษาโดยสัญญาอารมณ์ ศึกษาโดยต่างๆ ขึ้นมา เพื่อให้ไปศึกษาธรรม ศึกษาเวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเข้ามาณะ ปริยัติให้ปฏิบัติ แล้วเกิดปฏิเวธ ถ้าใจมันร้อน ใจมันร้อนใจ ถ้าใจมันร้อน เราจะแสวงหาสิ่งใด เราจะทำอย่างไรให้จิตใจเราเย็นเป็นสุขขึ้นมา

ถ้าเราพยายามทำจิตใจของเราให้เย็นเป็นสุขขึ้นมา เวลาศึกษา ศึกษามาเป็นปริยัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมา ข้อวัตรปฏิบัติ ถ้าข้อวัตรปฏิบัติเพราะอะไร เพราะศึกษามาแล้ว ศึกษาคือสัญญา ศึกษาคือวิธีการทั้งหมด เวลาศึกษามา วิธีการเข้ามาสู่จิต วิธีการนะ เพราะในพระไตรปิฎกบอกถึงวิธีการประพฤติกปฏิบัติ ถ้าบอกถึงวิธีการประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา แล้วเราปฏิบัติถูกต้องหรือเปล่า ถ้าปฏิบัติถูกต้องขึ้นมามันก็เป็นข้อเท็จจริง ธรรมตามข้อเท็จจริง ถ้ามีข้อเท็จจริงขึ้นมามันก็เป็นประโยชน์กับเรา ถ้ามันไม่ใช่ธรรมข้อเท็จจริงมันก็เป็นความจอมปลอม

คุณิ ธรรมเนื้อแท้ ถ้าเนื้อแท้โดยสาระแก่นสาร ถ้ามีสาระแก่นสารนะ มันจะเป็นประโยชน์กับจิตดวงนี้ ถ้าจิตดวงนี้เวลาประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามาได้ถ้าเป็นตามความเป็นจริง ถ้าเราทำความสงบของใจเราเข้ามาไม่ได้ ไม่ตามความเป็นจริง มันไม่ใช่เนื้อแท้ คุณิ ถ้ากฎหมายบังคับใช้ไม่ได้ มันเป็นโมฆะ ทำการเจรจาต่อรองมาทั้งหมด การต่อรองมา ใช้ทรัพยากรไปมหาศาล สุดท้ายแล้วจะออกเป็นกฎหมาย ออกเป็นกฎหมายก็ไม่มีใครรับรอง ออกเป็นกฎหมายก็บังคับใช้ไม่ได้

ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็ว่าเข้าใจ เข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ ถ้าสิ่งนี้เป็นธรรม เวลาเราไปเจรจาต่อรองกันเพื่อจะให้บังคับใช้ให้เป็นประโยชน์กับใจเรา เราก็คือหวังผลๆ เวลาเราหวังผล เราศึกษาธรรมมา เรารู้ไปหมด คั่นคว่าไปหมด พยายามศึกษาไปหมด ทำ

ความเข้าใจหมด เวลาสอบต่างๆ สอบเพื่อจะให้ผ่านๆ เราต้องทำทุกอย่างเลยเพื่อจะเป็นความ
มั่นคงของใจ แต่เวลาศึกษาจบมาแล้วได้กระดาษมา ๑ ใบ

พอได้กระดาษ ๑ ใบนะ ถ้ามีสติปัญญา เรารู้หลักธรรมนะ รู้หลักธรรมว่าชีวิตนี้ควร
ดำเนินอย่างไร หลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเพื่อสิ่งใด เราไปเจรจาการค้า
เราไปเจรจาเพื่อตกลงสิ่งต่างๆ มา เรารู้ว่าผลดีผลเสีย เราสู้ของเราเหมือนกัน นี่ก็เหมือนกัน เวลา
เขาเจรจกันระหว่างภพ ระหว่างชาติ ระหว่างเมืองนะ ระหว่างประเทศ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติ
ของเรา ศีลธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา หัวใจ ถ้าเกิดเป็นโลกีย์ปัญญา ถ้าเกิด
เป็นโลกุตตรปัญญาละ

โลกีย์ปัญญาศึกษานี้ศึกษาจากโลก ศึกษาจากกิเลส นี่เป็นโลกีย์ปัญญา ถ้าเรามีสติปัญญา
ขึ้นมา ถ้าโลกุตตระนั้นจะรื้อค้นออกไป มันจะเป็นประโยชน์กับหัวใจใจ ศึกษาเพื่อความร่มเย็น
เป็นสุข ศึกษาเพื่อรู้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจะดำรงชีวิตอย่างไรเพื่อ
ประโยชน์ เพื่อความดำรงชีวิต เพื่ออยู่รอดของเราไปให้จิตใจนี้ เห็นไหม ในเมื่อใจมันร้อน ก็หาที่ร่ม
ที่พักของเรา ถ้ามีที่ร่มที่พักของเรา ถ้ามันไฉยะ ถ้ายา เราเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้าเราไฉยะ ถ้ามันตรงกับโรค
นั้นมันก็จะหาย ถ้าเราไฉยานั้นด้วยความประมาท ถ้ามันคือยา คือยาขึ้นมาแล้วการรักษาโรคนั้นก็
รักษาได้ยาก

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้ามันตรงจริตตรงนิตยที่เรามาศึกษา
ใคร่ครวญแล้วมันเป็นประโยชน์กับเรา นี่เราไฉยะ เราไฉยามันก็สงบระงับลง แต่ถ้ากิเลสมันคือมัน
ด้านขึ้นมา กิเลสมันคือมันด้าน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาไม่อยู่แล้ว ยาที่เคย
ใช้ได้ประโยชน์มันจะใช้ไม่ได้ประโยชน์แล้ว เห็นไหม ภาคความจำมันเป็นแบบนี้ มันบังคับใช้
มันไม่ได้ตามความเป็นจริงใจ ทั้งๆ ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นจริง จริงเพราะ
อะไร

จริงเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีกิเลส เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีนางพิมพา องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้ามีราหู เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาก็ยังมีกิเลสอยู่ เพราะมีกิเลสถึงพาทิดมา พอเกิดมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนสิ้นกิเลสไป พอสิ้นกิเลสไป นั่นนะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังคับใช้กับใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาอาสวักขณญาณทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหมดสิ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ธรรมเนื้อแท้ แท้ๆ เลย มีความรุ่มเย็นเป็นสุขในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมและวินัยนี้ไว้

แล้วเราไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาในภาคปริยัติๆ ศึกษาโดยสัญญาอารมณ์ โดยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ศึกษาถ้าใช้ประโยชน์กับเรา ถ้ามันมีสติปัญญา มีสติขยับยังกิเลสได้ มันก็เป็นประโยชน์กับเรา นี่มียา มียาเพื่อจะมารักษาไข้ มียามาเพื่อรักษาโรคตัดหาความทะยานอยากในใจของเรา แคร้รักษาไข้บรรเทาอาการไปเท่านั้นแหละ

แต่ถ้าเราจะเอาความจริงนะ เอาความจริงในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจะทำความจริง ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาได้ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาเพราะอะไร เพราะเราศึกษามา เราใช้ยาของเรา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วมันก็เป็นสัญญาอารมณ์ มันเป็นความจำทั้งนั้นนะ มันเป็นปริยัติ แล้วถ้าจะปฏิบัติละ

เวลาครูบาอาจารย์ของท่านออกประพฤติปฏิบัติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านค้นคว้าของท่านมา นี่เป็นศาสดาของเรา วางธรรมและวินัยนี้ไว้ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา มันก็อยู่ในคำรับตำรา ชื่อของธรรม ชื่อของธรรมชี้เข้ามาสู่ใจ ชี้เข้ามาถึงที่การไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ที่นี้เวลาผู้ที่ออกปฏิบัติ ออกปฏิบัติถ้ายังมีความลังเลสงสัย ยังมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่ จากคนดิบดีๆ จะทำให้เป็นคนสุกไปเลย มันจะเอามาจากไหนละ

เวลาถ้ามันมีครูบาอาจารย์ใช้ใหม่ เราก็ศึกษา เราก็ค้นคว้าของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านค้นคว้าของท่านนะ ท่านวางข้อวัตรไว้ให้เราประพฤติปฏิบัติกัน เวลาข้อวัตร ข้อวัตรมาเพื่อให้ฝึกหัดใจ

มนุษย์เกิดมาจากไหน เวลาปฏิสนธิจิตเกิดในไข่ เกิดในครรภ์ เราถึงเกิดมาเป็นมนุษย์ พอเกิดเป็นมนุษย์มีกายกับใจ ถ้ามีกายกับใจนะ ความรู้สึกนึกคิดก็อยู่ในร่างกายนี้ ไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารอบรู้ไปหมด แต่บังคับใช้กับใจของเราไม่ได้ บังคับใช้ไม่เป็นประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย

ถ้าจะให้เป็นประโยชน์ขึ้นมาละ เป็นประโยชน์ขึ้นมา เวลาบวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา เวลาจะมาบวช เป็นปะขาวก็ต้องฝึกหัด ฝึกหัดการดำรงชีวิตของสมณะ ถ้าดำรงชีวิตของคฤหัสถ์ เราทำสิ่งใดก็ได้ มีสิทธิเสรีภาพ ทุกคนทำสิ่งใดก็ได้ มีความเสมอภาค เวลาบวชเป็นพระขึ้นมา ธรรมวินัยครอบไว้ เรามีครูมีอาจารย์ของเรา เรามีธรรมวินัย เราต้องฝึกหัดข้อวัตรปฏิบัติของเรา ถ้าฝึกหัดข้อวัตรปฏิบัติของเรา เป็นปะขาวก็ต้องฝึกหัดข้อวัตร ถ้าฝึกหัดข้อวัตรเพราะอะไร เพราะคนมีกายกับใจ ข้อวัตรบังคับ เราทำความสะอาด เรากวาดลานวัด เราดูแลศาลาโรงธรรม เราทำเรื่องบริวาร ๘ ของเรา เก็บผ้า พับผ้าต่างๆ เราทำของเรา จิตใจมันเห็นดีด้วยไหม ถ้าจิตใจมันเห็นดีด้วย เราทำขึ้นมารักษาใจไว้ นี้พูดถึงข้อวัตรปฏิบัตินะ

แล้วเวลาเราจะกำหนดการภาวนาของเราละ พุทโธๆ พุทธานุสติ ในเมื่อหัวใจของเรา มันมีแต่กิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันไม่มีสิ่งใดครอบงำมันได้ ไม่มีสิ่งใดจะต่อรองมันได้ เราระลึกถึงศาสดาของเรา เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธานุสติ พุทโธๆ ของเรานะ จิตของเราถ้ามันสงบเข้ามา ถ้าจิตมันไม่สงบเข้ามา มันคือด้าน มันคือด้านเพราะอะไร เพราะคนมันไม่ดิบดีๆ มันไม่มีสิ่งใดจะเป็นประโยชน์กับเรา ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับเรานะ ทั้งๆ ที่เกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับเรา เพราะตัณหาความทะยานอยากมันล้นฝั่ง มันชักนำให้จิตใจนี้ไปตามอำนาจของมัน แล้วเราจะเอาอะไรไปต่อรองกับมารละ ต่อรองกับกิเลสละ แล้วธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สึกขามากี่เป็นสัญญา สึกขามากี่เป็นยาที่มีคุณภาพ แต่เวลาใช้ไปแล้วโรคมันคือยา มันไม่ยอมรับ จะทำอย่างไร

ถ้าทำอย่างไร ถ้าเรามีสติปัญญา เราต้องมีสัจจะ พุทโธก็ต้องพุทโธจริงๆ พุทโธให้มันออกมาจากใจ เริ่มต้นก็เหมือนกัน ถ้าพุทโธไม่ได้ก็พุทโธออกเสียงมาเลย พุทโธๆ แล้วพอมัน

ละเอียดเข้าไปก็นึกเอา ถ้าละเอียดเข้าไป พอละเอียดเข้าไป ถ้ามันละเอียดจนมันชำนาญของมัน ถ้ามันเอาใจของมันไว้ได้ละ คุณทางเคมีนะ ถ้าทางเคมี เวลานั้นก็ตัดทฤษฎีเขาจุดดอกไม้ไฟนะ จุดดอกไม้ไฟ ใครเป็นคนทำขึ้นมา มันสวยงามไปหมดนะ นี่เวลาจิตมันสงบ มันเย็นของมัน เวลานั้นเชื่อมมันทำลายลงละ จิตสงบแล้วก็เชื่อม เราจะรักษาไว้อย่างไร

คุณค่าของอุณหภูมิจุณค่าของความเร้าร้อน ความเร้าร้อน ความรุ่มเย็น เวลาจิตมันรุ่มเย็นขึ้นมามันก็มีความสุข เวลาจิตใจมันเร้าร้อนมันก็ขว้างแต่พื้นแต่ไฟเข้ามาเผาใจมันเอง เวลาพุทโธๆ ถ้าจิตมันสงบระงับขึ้นมาได้ จุดดอกไม้ไฟดี เขาจุด มันสวยงามไปหมดละ แต่เวลามันเชื่อมนะ คุณดี พวกดอกไม้ไฟ พวกประทัด ถ้าเด็กไม่มีวุฒิภาวะ เด็กมีความประมาท เวลาไปจุดเล่น มันระเบิดนะ จนนิ้วขาด ถ้าของใช้ของสอยถ้าใครเก็บไว้ไม่ดี คุณดี เวลาร้านขายดอกไม้ไฟมันระเบิดขึ้นมา มันทำลายหมดนะ มันทำลายโอกาสหมดเลย

จิต ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา มันเป็นธรรมเนื้อแท้ ธรรมเนื้อแท้ ถ้ามีสติก็สติแท้ๆ เวลามันมีสมาธิก็มีสมาธิแท้ๆ เวลามันมีปัญญานะ เวลาเกิดโลกุตตรปัญญา เกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาจะเกิดขึ้นมาอย่างไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาแก้ไขร้อนๆ ถ้าเข้ามาสู่ความรุ่มเย็นเป็นสุขของใจ ใจเราต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายใช่ไหม ฟังที่ตรงข้ามที่ไม่เกิดไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันจะอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษามากก็ศึกษามาเพื่อเป็นปริยัติ ถ้าไม่ศึกษามากก็กลัวไม่รู้ ไม่รู้ปฏิบัติไปก็จะลุ่มหลง แต่เวลาศึกษามาแล้ว ถ้าจะใช้ตามความเป็นจริง ศึกษามาต้องวางไว้ แล้วเวลาปฏิบัติพร้อมกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะเป็นสัญญาทั้งหมด มันจะเป็นการคาดการณ์หมาย มันจะเป็นจินตนาการ ถ้าเป็นจินตนาการ ภาคการศึกษาคือปริยัติ เวลาปฏิบัติ วางไว้แล้วเราพุทโธให้ได้ ถ้าพุทโธได้ จุดดอกไม้ไฟเขาเกิดมาจากสิ่งใด ดอกไม้ไฟถ้าคนจุดมันไม่เป็น ทำไม่ดี มันก็จะให้โทษกับตัว จิตของเราถ้ามันสงบระงับเข้ามา มันสวยงามไปหมด ถ้าสวยงามไปหมดแล้วจะใช้อย่างไร จะทำประโยชน์กับใจดวงนี้อย่างไรให้ใจดวงนี้มันชำระล้าง ให้มันใช้ปัญญาเข้ามาแยกแยะสิ่งที่เป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากนะ

สักกายทิฐิ ความเห็นผิดของใจ เพราะสักกายทิฐิ ความเห็นผิดของใจ ศีกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นสัจจะความจริง เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันก็เป็นจินตนาการไปเสียหมด เวลาทำขึ้นไป แล้วเวลาจะภาวนาขึ้นมามันก็จินตนาการทั้งหมด มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา เวลาจิตมันไม่เข้าสู่อริยสัจ เวลาจิตมันสงบเข้ามา พอจิตสงบ จิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมันขึ้นมา มันไม่ใช่ปัญญาของมัน มันไม่ใช่ปัญญามันก็มีความรุ่มเย็นใช่ไหม เหมือนกับดอกไม้ไฟ ดอกไม้ไฟวันนักขัตฤกษ์ เวลาเขาจุดของเขามันก็สวยงาม มันก็สวยงามของมัน แต่ความสวยงามขึ้นมา มันมาจากไหนล่ะ จิตของเราเหมือนกัน ถ้ามันจะสงบระงับขึ้นมา เราต้องมีสติปัญญาใหม่ เราต้องมีสติ เราถึงกำหนดพุทโธๆ มันถึงอยู่ในอำนาจของเรา อำนาจของเราเวลาสงบรุ่มเย็น นั่นละดอกไม้ไฟที่มันสวยงาม

แต่เวลาถ้าเราทำของเราไม่ถูกต้องล่ะ ทำแล้วมันไม่เป็นประโยชน์ขึ้นมา ดอกไม้ไฟ ถ้าเราจุดหรือเราทำไม่ถูกต้องมันก็ให้โทษกับเรา “พุทโธๆ พุทโธแล้วทำไมมันไม่ได้สักที พุทโธแล้วมันไม่เคยสงบระงับสักที พุทโธแล้วทำไมมันทุกข์มันยากอย่างนี้ทุกที ไปดูตามงานทำไมดอกไม้ไฟเขาจุดแล้วมันสวยงาม ดอกไม้ไฟเราจุดไม่ได้สักที จุดแล้วก็ระเบิดใส่ตัวเราอีกต่างหาก” นี่ถ้าไม่มีสติปัญญา

ธรรมเนื้อแท้มันเป็นข้อเท็จจริง แต่ถ้าเป็นจินตนาการไปมันก็จินตนาการอยู่อย่างนั้น แล้วล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ มันจะไม่เป็นประโยชน์กับเราเลย การไม่เป็นประโยชน์เวลาปฏิบัติไป ถ้าปฏิบัตินะ ถ้าสัมมาทิฐิมีความถูกต้อง มีความดีงาม มีอำนาจวาสนา ปฏิบัติมันก็ได้มรรคได้ผลตามความเป็นจริงขึ้นมา แต่ถ้าปฏิบัติของเราขึ้นไปโดยกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก ศีกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วบังคับใช้กับจิตไม่ได้ บังคับใช้กับกิเลสของเรา กิเลสมันต่อต้าน กิเลสมันไม่ยอมรับ

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าปฏิบัติมาด้วยเวรด้วยกรรม ทำไมล้มลุกคลุกคลานขนาดนี้ แล้วเวลาดอกไม้ไฟมันระเบิดใส่ตัวเองจนบาดเจ็บสาหัส เวลาปฏิบัติไปมีแต่ความทุกข์ความยาก มีแต่ความร่ำร้อน ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับใจดวงนี้เลย ไม่มี

ประโยชน์กับใจดวงนี้เพราะกิเลสมันซ่อนกิเลส โดยธรรมชาติเราเกิดมาโดยอวิชชา เรามีมารในหัวใจของเราอยู่แล้ว เรามานี้เพื่อจะกำจัดมัน จะชำระล้างมัน จะชำระล้างกิเลสของเรา

การชนะข้าศึกคุณด้วยล้าน คุณด้วยแสน คุณด้วยขนาดไหนก็แล้วแต่ สร้างเวรสร้างกรรม การชนะในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือการชนะตนเอง การชนะตนเองประเสริฐที่สุด ถ้าการชนะตนเองประเสริฐที่สุด เราตั้งสติแล้ว เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เราเข้าใจของเราแล้ว เราเห็นโทษของมันแล้วว่าการบังคับใช้ไม่ได้มันล้มลุกคลุกคลานมาอย่างไร เราถึงวาง วางแล้วเราจะทำให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ธรรมเนื้อแท้จะเกิดกับจิตดวงนี้ ถ้าสติขึ้นมาก็แท้ๆ ถ้าจะเป็นสมาธิก็สมาธิแท้ๆ แล้วทำแล้วมันไม่ได้ผล เหมือนกับสิ่งนั้นมันระเบิดทำลายโอกาสของเรามาตลอดเลย แล้วถ้าเราจุ่มกับมัน เราก็จะล้มลุกคลุกคลาน เราก็จะน้อยเนื้อต่ำใจ แล้วสิ่งนี้ใครเป็นคนทำให้ขึ้นมาละ

เวลาปฏิบัตินะ พระพุทธศาสนา ศาสนาแห่งเหตุและผล มันต้องมีที่มาที่ไปทั้งนั้นนะ คนที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วเขาปฏิบัติของเขามีแต่ความร่มเย็นเป็นสุขของเขา เขาก็ได้สร้างของเขา มา เขาทำของเขา มา แล้วเขามีสติปัญญา รักษาต่อเนื่องกับจิตของเขาไป จิตของเรา เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา มีเหมือนกัน เพราะคนเกิดมามีจิต คนเกิดมามีความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดนี้เป็นนามธรรม ส่วนที่เป็นรูปธรรม รูปร่างร่างกายของเราเป็นรูปธรรม ฉะนั้น สิ่งที่เราเกิดมา เรากับเขาก็เหมือนกัน คนเราเกิดมามีกายกับใจเหมือนกัน แต่เวลาประพฤติปฏิบัติของเขา เพราะเขาสร้างอำนาจวาสนาของเขา มา เขามีสติปัญญา เขารักษาใจของเขา เขาทำให้ใจของเขาพัฒนาขึ้นไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป นั่นคืออำนาจวาสนาของเขา แต่เวลาของเรา เราก็มีกายกับจิตเหมือนเขานั้นแหละ แต่เวลาทำแล้วทำไม่ล้มลุกคลุกคลานละ ถ้าล้มลุกคลุกคลาน เรามีเจตนาการประพฤติปฏิบัติใหม่ เรามีอำนาจวาสนาใหม่

เราก็ตั้งใจปฏิบัติเหมือนกัน เราก็เห็นโทษ จิตใจเราก็เร้าร้อนเหมือนกัน เราก็อยากหาที่มีความร่มเย็นเป็นสุขเหมือนกัน แต่ถ้าจิตใจมันเป็นไปได้ เราต้องสลัด สลัดความรู้สึกทั้งหมด สลัดอารมณ์ทั้งหมดแล้วเริ่มต้น

แต่ถ้าจิตใจของเราไปย่ำคิดย่ำทำว่า เราไม่มีอำนาจวาสนา เราปฏิบัติแล้วเราก็ไม่ได้ผล ปฏิบัติแล้วก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนี้ ดอกไม้ไฟมันระเบิดใส่เราไง ประทัดยักษ์มันระเบิดใส่ พอระเบิดใส่แล้วมันแก้มันไม่ถูก พอแก้มันไม่ถูก “มันทำไมเป็นอย่างนั้น ทำไมคนอื่นเขามี”

ถ้าทำไมคนอื่นเขาทำได้ แล้วเราทำไมไม่ได้ มันมีการต่อรองแล้วละ คือว่ามันน้อยใจแล้วละ แต่ถ้าเรื่องของเขา เขาสร้างคุณงามความดีของเขามันก็เรื่องของเขา เวลา **ชมมุสากัจฉา** เราคุยกันเพื่อเป็นเหตุเป็นผล คุยกันเพื่อเป็นหนทาง เราคุยกัน เราคุยกันสังคมกรรมฐาน เขาจะปรึกษากัน เขาจะคุยกันเพื่อช่วยเหลือเอื้อจางกัน แต่คุยแล้ววางไว้ นั่นคือสมบัติของเขา ถ้าของเราละ เรายังล้มลุกคลุกคลานอยู่ เราพุทธโฆด้วยสติปัญญาของเราแล้ว เรามีสติพร้อม ธรรมเนื้อแท้ สติแท้ๆ สติแท้ๆ เราก็ระลึกได้ ระลึกได้แล้วทำไมมันขาดช่วง ระลึกได้แล้วทำไมมันตกหวังค์ ระลึกได้แล้วทำไมมันหายไป ถ้ามันหายไป เขาทำได้เพราะเหตุใด แล้วของเราละ ของเรา ถ้าเราตั้งสติของเรา เริ่มต้นใหม่ ถ้าตั้งสติของเรา เริ่มต้นใหม่ แล้วพยายามทำเหตุกับผล

ถ้าธาตุขันธ์ทับจิต ถ้าจิตมันคือมันด้านเพราะมันมีกำลังของมัน เราก็หาทางผ่อนคลายของเรา เราหาหนทางของเรา เพราะเราสร้างกรรมมาเป็นแบบนี้ ของเขาเป็นของเขา ของเราเป็นของเรา ของเขา เราฟังมามันก็เป็นสัญญาแล้ว แล้วอำนาจวาสนาของคนก็ไม่เหมือนกัน ทั้งๆ ที่ออกมาประพฤติปฏิบัติด้วยกัน แต่อำนาจวาสนาของเรา เราทำของเราอย่างนี้ เราตั้งใจของเราอย่างนี้ ถ้าตั้งใจอย่างนี้ สลัดทิ้ง สลัดสิ่งที่ยึดมั่นถือมั่นที่เราไม่มีอำนาจวาสนา เรามีแต่ความทุกข์ ความยาก

ความทุกข์ความยากมันเหมือนกัน เขากำหนดพุทธโฆ เราก็กำหนดพุทธโฆ เขาหายใจเข้าหายใจออก เราก็หายใจเข้าหายใจออก มันต่างกันตรงไหน เพียงแต่เขามีสติของเขา เขามีปัญญาของเขา เขามีแต่ความราบรื่นของเขา นั่นอำนาจวาสนาของเขา แต่ของเราละ ของเรามันต้องเป็น

ความจริงของเรา เราไม่เอาสมบัติของใครมาเป็นของเรา มันเป็นไปไม่ได้ เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรม “เราเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น” พวกเราผู้ที่ประพฤติปฏิบัติทุกดวงใจต้องก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาเอง ต้องก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาโดยเป็นข้อเท็จจริงกับใจของเรา

เวลามันเร่าร้อนมันก็เร่าร้อนเพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ไม่ได้บๆ กิเลสมันมีกำลัง มันก็พัดไล่ มันก็โหมไล่เร่าลุ่มลุกคลุกคลาน เพราะมันเป็นพญามาร มันต้องยึดจิตใจของเราไว้เป็นที่พึ่งอาศัย เพราะมันครองใจสัตว์โลก ถ้ามันครองใจสัตว์โลก เราจะประพฤติปฏิบัติธรรม ศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้ามา มันก็อนุญาตให้ศึกษา มันก็ศึกษาไปด้วย มันก็เข้าใจไปด้วย แต่เวลาจะปฏิบัติจริงๆ มันจะหาช่องทางจะทำให้เราไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าประสบความสำเร็จก็คือรุก การเจรจาการค้าระหว่างภพชาติ ระหว่างประเทศ ระหว่างบ้านระหว่างเมือง

นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะยึดเมือง เราจะทำลายสถานที่อยู่ของอวิชา จะทำลายสถานที่อยู่ของมาร มันต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราจะหาฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วใครมันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายละ มันไม่ใช่ลอยมาจากฟ้า มันก็ว่าใจดวงนี้ไง ใจดวงที่มันทุกข์ๆ ยากๆ อยู่ที่นี่ ถ้ามันมีสติปัญญา มันมีธรรมขึ้นมา มันก็จะเบิกทางไง เบิกทางของใจให้มีโอกาสขึ้นมา เราจะไม่ขาดสติ จุดดอกไม้ไฟก็จุดไล่ตัวเอง ทำสิ่งใดก็ทำให้โอกาสตัวเองเสียหาย เราก็พยายามของเราสิ เรามีสติปัญญาของเรา เราก็กำหนดพุทธโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตมันสงบเข้ามานะ จิตมันสงบเข้ามา

โดยธรรมชาติสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา ความรู้สึกนึกคิด ความทุกข์ความยากมันเกิดที่ไหน มันเกิดที่จิต ถ้าเราไม่มีสติปัญญาควบคุมดูแลมันนะ เราทนเอาเฉยๆ มันถึงที่สุด มันเกิดขึ้นมามันก็ต้องดับ ความทุกข์เกิดขึ้นมากับใจมันเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา มันเป็นความจริง เป็นความจริง สัจจะความจริงมันมีของมันอยู่แล้ว แต่เพราะจิตใจเรามันอ่อนแอ เราไม่เห็นตามความเป็นจริงอันนั้น มันก็เลยจุดดอกไม้ไฟเผาแล้วเผาเล่าไป

มันก็เกิดคับนั้นแหละ แต่มันเกิดซบๆ ซ้อนๆ เกิดจากความทุกข์ เกิดจากสิ่งที่ไม่ปรารถนา เกิดจากทำความล้มลุกคลุกคลาน มันก็เกิดจากความคิดเค็มๆ ความคิดเก่าๆ นั้นนะ มันไม่ได้เกิดเรื่องใหม่เลย เกิดแต่ความคิดเก่าๆ แต่มันต่อเนื่องไง ความทุกข์มันก็เลยต่อเนื่อง ความทุกข์ ความไม่ประสบความสำเร็จซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนน้อยเนื้อต่ำใจ จนทุกข์ใจอยู่ที่นี่ เพราะอะไรล่ะ ก็เพราะกิเลสมันหลอก เพราะเราขาดสติ เราทำของเราไม่ประสบความสำเร็จ

แต่ถ้าเรามีสติ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไปแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่าการพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ โดยที่เอหิภิกขุ บวชให้เอง สอนเอง เป็นพระอรหันต์ นิพพานไปหมดแล้ว เวลาครูบาอาจารย์เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา รู้ธรรมตามความเป็นจริง สั่งสอนกันมา มันมีคนรู้อันหนึ่ง คนทำได้จริงมี สิ่งที่มี แล้วเราละ เราศึกษาอยู่ที่นี่ เราปฏิบัติอยู่ที่นี่ เราก็ต้องการความจริงอันนั้น ถ้าเราต้องการความจริงอันนั้น ความจริงมันมีอยู่แล้ว ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยัน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นไก่อตัวแรกที่เจาะฟองวิเศษออกไป แล้วเป็นผู้ชี้แนวทาง แล้วพอชี้แนวทางมาให้ถึงในปัจจุบันนี้เรามีอำนาจ เราเจตนา เรามีความมั่นคงของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา

การประพฤติปฏิบัตินะ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ในการปฏิบัติต้องเอาขณะตนเอง การเอาขณะ กิเลสค้นหาความทะยานอยากที่มันจุดไฟเผาใจเราอยู่ที่นี่ ค้นหาความทะยานอยากมันจุดไฟเผา ลนเรามาตลอด แต่เรามีสติปัญญา เราจะดับไฟ ดับไฟนี้ ถ้าดับไฟได้ พุทโธๆ ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา ข้อเท็จจริงมันต้องสงบ มันต้องสงบ ถ้ามันต้องสงบ

เพียงแต่เริ่มต้นผู้ปฏิบัติใหม่ นะ เพราะเราคุ้นเคย คุ้นเคยอยู่กับอารมณ์เค็มๆ คุ้นเคยอยู่กับ สิ่งของมันระเบิดทำลายตัวเองมาตลอด เรามีอารมณ์ฉุนเฉียว เรามีแต่สิ่งใดที่เผาใจตลอด มารมัน ให้ผลเป็นแบบนั้น กิเลสค้นหาความทะยานอยากให้แต่ทุกข์กับใจทุกๆ ดวง แต่ธรรมขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สังขารมีแต่ความรุ่มเย็นเป็นสุข ถ้ามีสติปัญญา มีสติปัญญา แม้แต่ การศึกษา ถ้ามีสติปัญญา มีการศึกษามา ศึกษาว่ามันมีปริยัตินะ ในธรรมขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยภาคการศึกษา ด้วยสัญญาอารมณ์ที่จำมานี้แหละ มันก็ยังสามารทำให้ใจเรา
 ร่วมเย็นได้ด้วยเหตุด้วยผล แต่เวลาจะชำระล้างกันจริงๆ มันต้องเป็นภาคปฏิบัติ

การจำมา การศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันก็ได้ผลในโลกียะ
 ในสิ่งที่เป็นการจรรโลงหัวใจให้หัวใจมันมีอาหารเป็นที่พึ่ง แต่อาหารอย่างนั้นมันเป็นอาหาร มาร
 ศึกษา มารก็รู้ด้วย แต่เวลาปฏิบัติ เราต้องวางหมด ต้องให้เป็นข้อเท็จจริง ธรรมะเนื้อแท้จะเกิดกับ
 เรา สติก็เป็นสติจริงๆ พุทโธๆๆ ถ้าพุทโธจริงๆ นะ กิเลสมันสอดเข้ามาไม่ได้ แต่นี่พุทโธครึ่งหนึ่ง
 กิเลส ความต้องการ แรงปรารถนาครึ่งหนึ่ง “พุทโธๆ แล้วเมื่อไหร่จะสงบเสียที พุทโธมาแล้วพุทโธ
 มาเล่า พุทโธ”...มันพุทโธครึ่งหนึ่ง มารเอาไปกินครึ่งหนึ่ง

แต่ถ้าเราสลัดทิ้งเลย พุทโธโดยเนื้อแท้ พุทโธโดยเนื้อแท้ สติแท้ ปัญญาแท้ ธรรมโดยเนื้อ
 แท้ มันก็ให้ผลคุณค่าตามความเป็นจริงขึ้นมา จิตมันสงบขึ้นมาได้นะ พอจิตสงบขึ้นมาได้ ฝึกหัด
 ต้องหมั่นรักษา คนถ้ำรักษาไม่เป็น มันเจริญแล้วเสื่อม ในเมื่อ สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวะธรรม
 เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป เวลาความรู้สึกนึกคิดเกิดโดยสัญชาตญาณ มันก็เกิดดับๆ แต่เวลาเกิดดับ
 เกิดดับพร้อมกับมาร พร้อมกับความเร่าร้อน พร้อมกับสิ่งที่มันจับไปสอยอยู่อย่างนั้นโดยสัญชาตญาณ
 เราก็เอาสิ่งนี้ เอาสิ่งที่จิตนี้เป็นธรรมชาติที่รู้ แต่รู้โดยตัวมันเอง รู้โดยที่ไม่อาศัยสิ่งที่ให้ต้นหาความ
 ทะยานอยากมันจูงใจนี้ไป เราก็มีสติปัญญาโดยเนื้อแท้ พุทโธๆ มันต้องสงบลงได้ สงบลงได้
 รักษา ชำนาญในวสินะ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ทำความสงบของใจเข้ามา

ถ้าใจมันสงบแล้ว ถ้าเป็นสมาธิจริงๆ เวลามันมีสติมีปัญหารับรู้ได้ มีมรรคมีผล ถ้ามัน
 ออกพิจารณาของเราะ เราพิจารณาในอะไรละ พิจารณาในกาย พิจารณาในเวทนา พิจารณาในจิต
 พิจารณาในธรรม ทำไมต้องพิจารณาละ สิ่งนี้เราศึกษามา เราก็รู้แล้ว เวลากิเลสก็บอกนุ่นก็รู้แล้ว นี้
 ก็รู้แล้ว ทุกอย่างรู้แล้ว...รู้โดยสิ่งที่บังคับใช้ไม่ได้ รู้โดยสิ่งที่ป็นธรรมขององค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้า

รู้มาแล้วเราก็รู้จริงๆ นั่นแหละ แต่รู้มาแล้ว กิเลส จิตได้สำนึกมันยอมรับรู้ด้วยไหม ถ้ามัน
 ยอมรับรู้ มันต้องสำรอกมันต้องคาย แล้วมันคายอะไรออกมา มันไม่มีเหตุมันไม่มีผล มันบังคับใช้

ไม่ได้ บังคับใช้ไม่ได้มันก็ถอดถอนกิเลสไม่ได้ ไปเห็นแต่สมบัติของคนอื่น สมบัติของตัวเองมันไม่มี ถ้าสมบัติของตัวเองมันจะมี มันจะมีขึ้นมาได้อย่างไรล่ะ

ถ้ามีสติมันก็ยับยั้ง เราก็เห็นแล้ว เวลามันเราร้อนมันมีแต่เผาใจ ไปหมดทั้งเนื้อทั้งตัว พอมีสติระลึกได้ เรานึกคิดเรื่องอะไร เรานึกคิดเรื่องอะไร สิ่งนี้พอมีสติ สติแท้มันสามารถหยุดได้ไง ถ้าสติแท้มันสามารถหยุดความคิดเราได้ ถ้ามันหยุดความคิดได้ก็หยุดเท่านั้นนะ หยุดแล้วมันก็คิดต่อ เพราะสติมันก็คือสติ

ในเมื่อธรรมเนื้อแท้ สติแท้ๆ มันก็ให้ผลตามคุณสมบัติของสติ ถ้ามีคุณสมบัติของสติแล้ว ถ้าเรามีสติปัญญา เรามีสติปัญญาต่อเนื่อง ถ้าสติมันยับยั้งได้ เรากำหนดพุทโธมันต่อเนื่องๆ มันต่อเนื่อง จากสติมันก็มีปัญญา มีปัญญาเพราะมันรับรู้ มันเห็นใจ ยิ่งปัญญาอบรมสมาธิเห็นโทษเลย มีสติ พอมีสติทัน หยุด หยุดแล้ว ถ้ามันคิด มันคิดเพราะอะไร คิดเพราะมันขาดสติ แล้วเวลากิเลส มันจับดันออกมา เราไม่ทัน แต่ถ้ามีสติแล้วมันจับได้ จับความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของเรา มันหยุดแล้ว คิดเรื่องอะไร พอคิดเรื่องอะไร มันเป็นปัญญา ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา

สิ่งที่ว่าธรรมชาติที่รู้มันมีอยู่แล้ว แต่เพราะมัน โคนสัญญาอารมณ์ โคนมารมันครอบงำอยู่ มันไปได้หมด พอมีสติปัญญา สติก็เนื้อแท้ เวลามันเกิดสมาธิ สมาธิแท้ พอสมาธิแท้ สมาธิแท้คืออะไร สมาธิแท้คือมีสติแล้วควบคุมได้ พอควบคุมได้นะ จากขณิกสมาธิก็เป็นอุปจารสมาธิ แล้วชำนาญใน วสี การรักษาได้ ถ้าเรารักษาสติได้ รักษาสมาธิได้ เวลามันฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ฝึกหัดใช้ปัญญาอะไร ก็เรียนมาจนรู้ไปหมดทุกเรื่องแล้ว ทุกอย่างรู้หมดเลย ทำไมต้องมาฝึกหัดใช้ปัญญาอีกล่ะ

ปัญญาอย่างนั้นมันเป็นปัญญาของกิเลส ปัญญาอย่างนั้นเป็นจินตมยปัญญา ปัญญาที่เป็น จินตนาการก็ได้ สิ่งใดก็ได้ มันจะทำสิ่งใดก็ได้ มันบังคับใช้ไม่ได้ เพราะมันมีกิเลส มันมีสมุทัย รวมมาด้วย ถึงว่าเรารู้ทุกอย่างเลย ศึกษาธรรมะเราเข้าใจหมดเลย เราเข้าใจหมดเลย แต่มันมีสมุทัย มันมีกิเลสของเรา เพราะว่าความคิดมาจากไหน ปัญญาที่เกิด เกิดมาจากไหน ก็เกิดมาจากจิต จิตมี อวิชชาใหม่ มี ถ้ามีอวิชชาขึ้นมา สิ่งที่มีสมุทัยมันรวมมาด้วย มันถึงบังคับใช้กับจิตเราไม่ได้ ถ้า บังคับใช้กับจิตเราไม่ได้ มันก็ไม่ใช่ธรรมเนื้อแท้ มันเป็นธรรมะที่มันมีสมุทัยเจือปนมา

ถ้าธรรมเนื้อแท้ พอจิตสงบแล้วจับไปที่กาย รำพึงไป ถ้าใครไม่เห็นกายก็รำพึงไปที่กาย แต่ถ้าใครประพฤติปฏิบัติโดยมีความมั่นคง นั่งสมาธิไป นั่งภาวนาไป จิตมันพุทโธๆ จิตสงบแล้ว ถ้ามันสงบมากน้อยขนาดไหน ถ้ามันนั่งต่อเนื่องกันไปๆ เวลามันออกมาสู่เวทนา ถ้าจิตสงบแล้ว มันจับเวทนา ถ้าจับเวทนา พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม จับขึ้นมา พิจารณา ถ้าจับมาพิจารณา นั่นแหละใช้ปัญญา ปัญหานี้คือภาวนามยปัญญา ปัญญา เห็นใหม่ จิตที่มันสงบแล้วมันจับได้ มันพิจารณาแยกแยะของมัน แยกแยะว่า ฝึกสอนมัน ฝึกสอนจิตมัน ให้จิตมันรู้ ให้จิตมันเห็น ความรู้สึกนึกคิดโดยข้อเท็จจริงที่เราคิดอยู่นี้มันไม่ใช่ความจริง

ถ้าความจริง เพราะความจริงมันเป็นปัจจุบันธรรม จิตสงบแล้วมันรู้มันเห็นของมัน มันพิจารณาของมัน ถ้าจิตมันเห็นของมัน ถ้ามีกำลังนะ พิจารณากาย กายมันจะย่อยสลายไป กายมันจะเป็นไตรลักษณ์ต่อหน้าให้รู้ให้เห็น ถ้ารู้เห็น เพราะสิ่งที่รู้มามันรู้โดยสัญญา รู้โดยการศึกษา มันบังคับใช้กับจิต เพราะมันไม่เป็นธรรมเนื้อแท้ ไม่เป็นข้อเท็จจริงให้ใจมันเห็นได้ แต่มันเป็นการศึกษามาจากภายนอก ศึกษาจากครูบาอาจารย์ ศึกษาจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รู้ทั้งรู้นั้นแหละ แต่จิตแท้ๆ มันไม่เคยรู้เคยเห็นตามความเป็นจริง

ถ้าจิตมันสงบเข้ามาแล้วมันจับกายได้ มันพิจารณาของมัน มันแยกแยะของมัน มันเป็นไตรลักษณ์ มันย่อยสลายไป มันยิ่งชำนาญขึ้นนะ พิจารณากายซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ มันมีความชำนาญของมัน พอมีความชำนาญของมัน มันมีความชำนาญ นั่นนะฝึกสอนใจๆ ฝึกสอนใจด้วยภาวนามยปัญญา เป็นปัจจุบันธรรม รู้เห็นกันซึ่งๆ หน้า จกขุ อุตปาติ □าณ อุตปาติ ปญ□า อุตปาติ วิชชา อุตปาติ อาโลโก อุตปาติ มันมีจักขุญาณ มันมีปัญญา มันพิจารณาของมันแล้วมันปล่อยของมัน

ถ้าปล่อยของมัน พอปล่อยแล้ว ปล่อยแล้วทำอะไรต่อ มันก็พิจารณาซ้ำไปๆ พอจิตมันสงบแล้วซ้ำ พอจิตมันพิจารณาไป ถ้าจิตมันใช้กำลังมากมันก็เสื่อม เสื่อม มันพิจารณาไปแล้ว

มันก็ไม่ไป มันไม่ไปตามสิ่งที่ปรารถนา...รำพึงไง จับกาย เห็นกายแล้ว ต้องเป็นอย่างนั้น ให้เป็น
 อย่างนั้น รำพึงในนั้น แต่เวลาจิตมันไม่มีกำลัง รำพึงมันไม่ไปแล้ว มันไม่ไป ต้องวางแล้วกลับมา
 พุทโธๆ กลับมาพุทโธเพื่อทำให้จิตมันสงบ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันก็เป็นสมาธิ สมาธิโดยธรรมเนื้อ
 แท้ แต่ถ้ามันใช้งานไปแล้วสมุทัยมันเจือปนเข้ามาแล้ว สมุทัยมันปนเข้ามา สมุทัยคืออะไร

คนได้สมาธิก็ไม่อยากให้สมาธิเสื่อม ใครได้สมาธิแล้วก็สมาธิก็เป็นของเรา พอมีสติก็สติ
 เป็นของเรา สติของเราทำไมมันพลอล่ะ ทำไมสั่นลุกคลุกคลานล่ะ ถ้าเป็นสมาธิของเรา สมาธิมัน
 ไปไหนล่ะ เวลาใช้ไปแล้วมันไปไหน เห็นไหม มันไม่มีสิ่งใดตามจินตนาการเราอยากได้นั้นหรือ ที่นี้
 พอใช้ไปแล้ว ทุกอย่างใช้แล้ว ทุกอย่างใช้พลังงานไปแล้วมันก็หดตัวลง หดตัวลง มันกำลังน้อยลง
 กำลังน้อยลงก็ต้องกลับมา กลับมาพุทโธ กลับมาใช้ปัญญาอบรมสมาธิเพื่อให้เป็นธรรมเนื้อแท้

เนื้อแท้ สติแท้ สมาธิแท้ เวลาปัญญาแท้ ปัญญาแท้พิจารณาไป มรรคสามัคคี สิ่งที่เป็น
 ความเป็นเนื้อแท้ ความเป็นข้อเท็จจริง มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ สิ่งที่เป็นเนื้อแท้เพื่อธรรม คุณมี
 ที่มันไม่มีสิ่งใดเข้าไปทำให้สิ่งนั้นมันด้อยค่า เวลาพิจารณาไปแล้ว พอทุกอย่างสมดุลของมัน
 มรรคสามัคคี พิจารณาซ้ำๆ จนมรรคสามัคคีมันสมุจเฉทปหาน เพราะเราใช้สารเคมีสิ่งใดเพื่อ
 ประกอบในการค้นคว้าสิ่งใด ถ้ามันสมดุลของมัน มันก็จบกระบวนการของมัน ถ้าจบกระบวนการ
 ของมัน ทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถึงที่สุดแล้วเวลาพิจารณาไปแล้วมันขาด สังโยชน์มันขาดออกไป ถ้า
 สังโยชน์มันขาดออกไป สิ่งที่สังโยชน์ขาดออกไป สิ่งที่มีคุณค่า

เวลาเขาสร้างโรงงานปฏิกรณ์นิวเคลียร์ สิ่งที่เขาเอาแร่ยูเรเนียม พยายามเอามาทำความสะอาด
 ให้มันสะอาดบริสุทธิ์ ถ้ามันยังสะอาดบริสุทธิ์ เขาทำอย่างไร ถึงที่สุดแล้วเขาจะทำโรงงานไฟฟ้า
 ของเขาได้ ถ้าทำโรงไฟฟ้าของเขา เวลาเขาแยกแร่ยูเรเนียมเขาทำอย่างไร คุณสิ เขามีโรงงานของเขา
 เขาต้องสร้างเตาปฏิกรณ์ที่ไม่ให้รังสีมันออกไปกระทบกระเทือนใคร คนที่เขาจะเข้าไปทำงาน เขา
 ต้องมีชุดป้องกันรังสีของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราพิจารณาของเราซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ
 เวลามันขาดออกไป เราพยายามจะทำใจของเราให้มันสะอาด ให้จิตเดิมแท้นี้ผ่องใสๆ แต่เวลากิเลส

คูสิ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สิ่งที่เราทำขึ้นมา กามราคะปฏิกะ เราจะทำอะไร ถ้าจะทำให้ใจเรามั่นเป็นจิตเดิมแท้ ถ้าจิตเดิมแท้ มันเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เราจะมีสติปัญญาอย่างน้อยแค่ไหน ถ้าเรามีสติปัญญา จุจากสติ มหาสติ ปัญญา มหาปัญญา มันมีข้อเท็จจริงของมันในการประพฤติปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

ในการปฏิบัติ สิ่งที่ว่าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย จิตนี้มันพาเกิด พาแก่ พาเจ็บ พาตาย แล้วเวลาจิตของเรามันเคยพาเกิด พาแก่ พาเจ็บ พาตายในวิภวฐานะ เราเวียนตายเวียนเกิดมาตลอด แล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพื่อให้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างเพื่อไม่ให้เกิด ไม่ให้แก่ ไม่ให้เจ็บ ไม่ให้ตาย แล้วอะไรที่มันพาเกิด พาแก่ พาเจ็บ พาตาย แล้วอะไรที่มันจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วใครเป็นคนไปเห็นล่ะ

เห็นไหม ธรรมเนื้อแท้มันจะรู้มันจะเห็นของมัน ถ้าไม่รู้ไม่เห็น ใจดวงนี้มันก็มีความลังเล สงสัย ใจดวงนี้ปฏิบัติธรรมของเราไป ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันบังคับใช้กับจิตไม่ได้ บังคับใช้กับจิตไม่ได้ อวิชชาหรือต้นหาความทะยานอยากในหัวใจมันก็หัวเราะเยาะ แต่เราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ พอจิตมันสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามา เราทำตามความเป็นจริงเพราะเรามีครูมีอาจารย์ไง ถ้าเรามีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติมานะ เวลาปฏิบัติมา ไม่มีใครสั่งสอน ท่านค้นคว้าของท่านเอง แต่ท่านมีอำนาจวาสนาบารมีของท่าน ท่านถึงมีสติปัญญาไม่ยอมให้ ล้มลุกคลุกคลานไปกับกิเลสต้นหาความทะยานอยาก พลิกแพลงมาตลอด กิเลสมันมีลูกเล่นอย่างไร ท่านก็ต้องหาหนทางที่ทำให้มีสติปัญญาต่อสู้กับมัน เป็นผลประโยชน์กับใจของหลวงปู่มั่น ท่านถึงได้มาสอนเรา ท่านถึงได้มาเป็นคนชักนำพวกเรา ชักนำพวกเราให้มันมีคุณธรรมในใจขึ้นมา ถ้าพวกเรามีคุณธรรมในใจขึ้นมา ศาสนาจะมั่นคง มันคงในหัวใจของสัตว์โลก เวลา

ศาสนามั่นคง มั่นคงในใจของหลวงปู่มั่นก่อน หัวใจหลวงปู่มั่นทำนมั่นคงแล้วทำนถึงเอา
ความมั่นคงอันนั้นมาเป็นแนวทางให้เราประพฤติปฏิบัติ

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเราทำจริงขึ้นมา เราจะเห็นโทษอย่างที่ว่า เขาสร้างโรงงาน
ไฟฟ้านิวเคลียร์ขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับการอุตสาหกรรม เพื่อประโยชน์กับแสงสว่าง เพื่อ
ประโยชน์กับการใช้สอยในชีวิตของเขา นี่ก็เหมือนกัน เราพิจารณาของเรา เรามีสติปัญญาของเรา
ขึ้นมาก็เพื่อให้เกิดประโยชน์กับใจของเรา

ถ้าใจของเรา ถ้ามันมีธรรมะแท้ มีสติมีปัญญาแท้ มันแยกแยะของมัน สิ่งที่เป็นความสกปรก
สิ่งที่ทำให้จิตนี้เกิดตายก็คือสังโยชน์ คือกิเลสตัดความทะยานอยาก เห็นไหม สักกายทิฏฐิ
วิภิกขณา สัตถัพพตปรามาส เราพิจารณาซ้ำพิจารณาซากของเรา เวลามันขาดออกไป สังโยชน์ ๓ ตัว
มันขาดออกไป กิเลสอย่างหยาบๆ มันขาดออกไป ความสกปรก สิ่งที่เป็นความสกปรกในเรานั้นเรา
ได้คัดแยกออกไป เราคัดแยกสิ่งนั้นออกไป สิ่งที่ธรรมชาติที่รู้ ธรรมชาติที่รู้ที่มันจะเป็นประโยชน์
กับเราขึ้นมา แล้วถ้าเรามีสติปัญญาเรากำหนดพุทโธๆ ทำความสงบของใจ ถ้าใจมีความสงบลึกซึ้ง
ขึ้น ใจมีความสงบลึกซึ้งขึ้นเพราะกำลังของจิตมันจะมีมากขึ้น กำลังของจิตมีมากขึ้นเพราะเราได้
พิจารณาของเรา เราได้แยกแยะ เราได้คายสังโยชน์ออกไป คือสักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด ถ้ามี
สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด เพราะความเห็นผิดอันนี้ ถ้าภาวนาไม่เป็น สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด
เพราะมีความเห็นผิด มันเป็นไม้คิบบๆ เห็นผิดตั้งแต่ต้น มันถึงเข้าช่องทางไม่ถูก

ถ้าเข้าช่องทางไม่ถูก เรามีสติปัญญาขึ้นมาแล้วเราจับกาย จับเวทนา จับจิต จับธรรมขึ้นมา
พิจารณาแยกแยะ พิจารณาแยกแยะซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนเห็น พิจารณาจนแยกแยะ เพราะ
มันเป็นปัจจุบันธรรม เพราะมันเป็นของจริง ถ้ามันมีสติ มีปัญญา มีสมาธิความเป็นจริง มันจับได้
จริงๆ พอจับได้จริงๆ รสชาติมันแตกต่างกัน

เวลาเราปฏิบัติขึ้นมาเราล้มลุกคลุกคลาน มันไม่มีรสชาติเพราะอะไร เพราะมีแต่
ความน้อยเนื้อต่ำใจ ปฏิบัติไปแล้วก็ไม่สมหวังสักที มีแต่ความเร่าร้อน มีแต่ไฟเผาเผาหัวใจ แต่

พอจิตสงบขึ้นมามันก็มีความรุ่มเย็น พอมีความรุ่มเย็นนะ ถ้ามันออกจับกาย ออกจับเวทนา ออกจับจิต ออกจับธรรมด้วยความเป็นจริง มันได้ผลงานขึ้นมาไง

สิ่งที่เราจะแยกแยะคัดแยกสิ่งที่ให้จิตใจของเรามันพ้นออกไปจากความสกปรกโสมม สิ่งที่มีมันเป็นทัญญูมานะที่มันจับซ่อนอยู่กับใจ ที่พาเวียนตายเวียนเกิดมาก็ภพก็ชาติ ไม่มีต้นไม่มีปลาย ถ้าเราจับได้ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าถึงที่สุด ด้วยความเป็นสิ่งที่ธรรมเนื้อแท้ ด้วยสมาธิแท้ ด้วยปัญญาแท้ ด้วยมรรคผลแท้ๆ พิจารณาเข้าไป แท้ๆ ใจมันรู้ เพราะเราลืมลูกคลุกกลานมา คนที่เราารู้ผิด เราเป็นคนดิบมา เรารู้ว่าความเป็นดิบไม่ต้องให้ใครมาบอกเราหรอก เราเกิดเป็นมนุษย์ เรา รู้ศักยภาพความเป็นมนุษย์ของเรา

จิตของเรา ถ้ามันไม่เคยสัมมาสมาธิ มันก็รู้อยู่ว่ามันก็จมอยู่กับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แต่ถ้าจิตของเรามันสงบเข้ามา มันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เราก็อธิบายได้ว่าจิตของเราเคยสงบเข้ามา จิตเรามีกำลังมากน้อยขนาดไหน เราก็อธิบายของเรา ถ้ารู้ของเรา ถ้าพิจารณาไปไม่ได้ มันก็ลืมลูกคลุกกลานอยู่ แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราพิจารณาของเรา มันก็เกิดภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมา มันเกิดที่ไหน มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันตทัญญูโก มันรู้มันเห็นกลางหัวใจ แยกแยะแล้ว แยกแยะอีก เวลาแยกแยะแล้วมันก็ลืมลูกคลุกกลาน เพราะงานมันละเอียดขึ้นไปเรื่อยๆ

เราก็หวังผลของเราว่า “เมื่อไหร่มันจะประสบความสำเร็จเสียที เมื่อไหร่มันจะเห็นมรรคเห็นผลเสียที”...สิ่งที่มันเป็นความจอมปลอมมันสอดเข้ามาอย่างนี้ นั่นละสมุทัยทั้งนั้นนะ “เมื่อไหร่จะดีสักที เมื่อไหร่จะดี” เมื่อไหร่ คำว่า “เมื่อไหร่” มันต่อรอง “เมื่อไหร่” คือกิเลสทั้งนั้น แต่ ถ้าปฏิบัติไป ไม่ต้อง “เมื่อไหร่” ปัจจุบันเหมือนกัน ปัจจุบันเดี๋ยวนี้ เอาเดี๋ยวนี้ สู้อย่างเดียว สู้อย่างเดียว ถึงที่สุดถ้ามันเป็นความจริง มันเป็นของแท้ มันมรรคสามัคคี เพราะมันเป็นความเป็นจริง

พอว่าเป็นของแท้ ของแท้มันก็เป็นศีล สมาธิ ปัญญา มันเป็นมรรคใจ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล ถ้ามันมรรคสามัคคี มันสมุจเฉทปหาน มันก็เป็นผล ผลมันก็คืออุปสรรค มันไม่ใช่ความจริงหรือความจอมปลอม สิ่งที่เป็นเนื้อแท้เนื้อปลอมอยู่นี้หรือ ความ เป็นเนื้อแท้เนื้อปลอม สัพพะ ธมฺมา อนตฺตา สภาวธรรมนี้เป็นอนัตตา สภาวธรรมนี้มันแปรสภาพของมัน สภาวธรรมทำ

ให้จิตใจมันรู้มันเห็นของมันขึ้นมา ผลของมัน ใจที่มันดิ้นๆ ขึ้นมา เวลามันสมุจเฉทปหานขึ้นไป
ตั้งโยชน์ ๓ ตัว มันก็ทำให้จิตนี้มีความสะอาดมากขึ้น พอจิตสะอาดมากขึ้น มันก็ต้องใช้วัตถุ ใช้สิ่ง
ที่เป็นมรรคละเอียดขึ้นไปเป็นสัทธาคามิมรรค สัทธาคามิมรรค เวลามันจับขึ้นไป มันก็ภายนอก ภายใน
ใน ภายใน ถ้าจับได้ขึ้นมา มันก็พิจารณาเข้าไป ถ้าเข้าไป แยกบ่อยครั้งเข้า

จากพิจารณากายเริ่มต้น การพิจารณาที่พิจารณาแล้วมันก็ย่อยสลายของมันไป มัน
แปรสภาพให้เราดูเป็นไตรลักษณ์ๆ เข้าแล้วเข้าเล่าๆ จนถึงที่สุดมันไม่มีสิ่งใด ซึ่งๆ หน้า ทำลาย
หมดเลย ถ้าทำลายหมดเลย มันเหลืออะไร จิตมันก็รวมลง จิตรวมลง ปล่อย ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เรา
ไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกซ์ ทุกซ์ไม่ใช่ชั้น ๕ มันรู้มันเห็นของมันตามความเป็นจริง ถ้ารู้เห็น
ตามความเป็นจริง ตั้งโยชน์มันขาดออกไป เห็นใหม่ เวลามันละเอียดเข้าไป ละเอียดเข้าไป พอจิต
มันจับเข้าไปเป็นสัทธาคามิมรรค ถ้ามันจับของมันได้ จับของมันได้ จับได้เพื่อสิ่งใด

เวลาที่วามรรคผลแท้ๆ เวลาผลของมันก็เป็นอนุปปชธรรม แต่เวลาพิจารณาเข้าไป สิ่งของมัน
ละเอียดขึ้นไป สิ่งที่เป็นสารเคมี ความสกปรกที่มันนอนเนื่องมากับจิต พอนอนเนื่องมากับจิต เรา
จะทำให้จิตนี้เป็นของแท้ขึ้นมา เราจับได้ เราพิจารณาเข้าไป พิจารณาเข้าไป แยกแยะแล้ว
แยกแยะอีก เวลามันปล่อยวางไป ปล่อยวาง สิ่งที่ปล่อยวาง กามราคะปฏิฆะมันอ่อนลงๆๆ อ่อนลง
ถึงที่สุดเวลามันขาด มันรวมลง เห็นใหม่ โลกนี้ราบหมดเลย กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส มัน
ปล่อยหมด มันปล่อยหมดอย่างนั้น กามราคะปฏิฆะอ่อนลง ความสะอาดบริสุทธิ์ของมันมีมากขึ้น
มีมากขึ้น ความสะอาดมีมากขึ้น

คูสิ แร่ยูเรเนียมที่เขาจะทดลองของเขา เขาจะทำความสงบของเขา เขาต้องมีอุปกรณ์ของ
เขา เขาต้องมีชุดคุ้มครองของเขา นี่ก็เหมือนกัน เวลาว่าโลกนี้มันราบหมดเลย แล้วสิ่งที่ละเอียด
ขึ้นมาละ สิ่งที่ละเอียดขึ้นมา มันจะเป็นมหาสติ มหาปัญญา ถ้ามหาสติ มหาปัญญา มันเข้าไป มัน
จับต้องได้ จับต้องสิ่งใด

ถ้าจับต้องกาย มันก็เป็นกามราคะ ถ้าจับต้องจิต มันก็กามฉันทะ กามฉันทะคือความพอใจ
ของจิต จิตมันมีความพอใจของมัน เขาจะแยกแยะอย่างไร เขาจะทำสิ่งใดเพื่อให้เรานั้นมันมีคุณค่า

ให้เรานั้นมันจะเป็นพลังงานได้ ถ้าเรานั้นสกปรก ถ้าเรานั้นไม่มีความสะอาดพอ มันทำอะไรไม่ได้ เขามีกระบวนการของเขา เขามีการกระทำของเขา นั้นกระบวนการ นี้พูดถึงกระบวนการนั้นทำเพื่อสิ่งใด ก็ทำเพื่อผลประโยชน์ของเขา

นี่ก็เหมือนกัน กระบวนการในมหาสติ มหาปัญญาของเรา แล้วกระบวนการของเรา กระบวนการเพื่อทำใจดวงนี้ให้ใจดวงนี้มันเป็นเนื้อแท้ของมันขึ้นมา ถ้าเป็นเนื้อแท้ จิตผ่องใสๆ ใจที่ไม่ผ่องใสเพราะเหตุใด จิตไม่ผ่องใสเพราะมันมีความโลภ ความโกรธ ความหลง มันมีกามราคะ ปฏิฆะ มันมีความผูกพันของใจขึ้นมา แล้วจิตมันติดตรงนี้ ตรงนี้เป็นแม่ทัพใหญ่ของใจ คูสิ เจ้าวัฏจักรๆ จิตนี้เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ เวียนตายเวียนเกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพราะเหตุใด ละ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพราะมันอยู่ในโอชะใจ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพราะมันเกิดภพเกิดชาติมา มันก็มีสิ่งที่ป็นต้นทุนของใจดวงนี้

ถ้าใจดวงนี้เราพิจารณาของเราขึ้นมา จากที่ว่าสิ่งดีๆ ขึ้นมา มันไม่มีต้นทุน มันมาไม่ได้เลย แต่นี้ต้นทุนมันผ่านเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา แต่เวลาพิจารณาขึ้นมาถึงที่สุดแล้วมันเป็นสิ่งที่ว่าเราจะต้องต่อสู้กับแม่ทัพใหญ่ของใจ ความเป็นแม่ทัพใหญ่ของใจ สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ในทางโลก ในสังคมทุกอย่าง สิ่งใดตกขึ้นมามันตกผลึกในใจดวงนี้ ฉะนั้น เราพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถ้ามันจับได้จริง พอจับได้จริงมันก็มีเล่ห์เหลี่ยมของมันขึ้นมาด้วยการต่อรอง ด้วยการล่อลวง ล่อลวงว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ สิ่งนี้เป็นผลแล้ว มันต่อรองนะ

จากเริ่มต้นตั้งแต่ปากทางเข้ามา เราต่อรองกับเขาเอง เราต่อรองเพราะเรากลุ่มกุกกุกกลาน เราถึงได้ต่อรองกับเขา “ทำไมเป็นอย่างนั้น” เราต่อรองนะ แต่ถ้าพอจิตมันพิจารณาขึ้นไป มันป็นมหาสติ มหาปัญญา

จากเริ่มต้นเราพิจารณาของเรา สติ สมาธิมันจะอ่อนด้อย พิจารณากลุ่มกุกกุกกลานตลอด เพราะปัญญามันยังไม่หมุน ปัญญามันยังไม่เดิน แต่ถ้าป็นมหาสติ มหาปัญญา เวลาปัญญามันเดิน เราเดินป็นแล้ว เราขึ้นไปแล้ว มหาสติ มหาปัญญามันจะหมุนตลอด มันจะต่อรองไปอีกรูปแบบหนึ่ง เลยต่อรองว่าอย่างนี้เป็นผลแล้ว อย่างนี้เป็นผลแล้ว

จากที่ล้มลุกคลุกคลาน ทำสิ่งใดก็ไม่ได้ ทำสิ่งใดก็มีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจ ทำสิ่งใดก็มีแต่ความไม่ประสบความสำเร็จ แต่เวลามรรคมันรวมตัว เวลามรรคมันพิจารณาของมัน มรรคมันหมุนของมัน เวลาปัญญามันเกิดแล้ว ในเมื่อขณะจุดคิดแล้วมันจะไหม้ขณะจนถึงที่สุดให้ได้ แต่ขณะที่จุดไม่คิด ขณะเปียกมันก็ทำให้เราลำบาก แต่เวลามันหมุนเข้าไป มันลึกซึ้งเข้าไป จากสติ มหาสติ จากปัญญา มหาปัญญาขึ้นมา มันพิจารณาของมัน มันก็ต่อรอง “นั่นก็รู้แล้ว นี่ก็รู้แล้ว ต่างๆ เข้าใจได้หมด เป็นอย่างนั้นแล้ว”

ถ้าการต่อสู้ การพิจารณา มันก็มีล้มลุกคลุกคลานนะ แล้วมันหมุนของมัน ระหว่างกิเลสกับธรรมต่อสู้กันในหัวใจของเรา มีมหาสติ มหาปัญญา แยกแยะ ถ้าปฏิบัติอย่างนี้ส่วนใหญ่แล้วครูบาอาจารย์ท่านจะหลีกเลี่ยงอยู่คนเดียว เพราะว่ามันต่อสู้ตลอดเวลาทั้งกลางวันทั้งกลางคืน มันเป็นน้ำป่าที่ไหลรุนแรงเพื่อจะชำระล้างให้ได้ แต่กิเลสมันก็แก่นของกิเลสนะ มันก็มีทางหลบทางซ่อนของมัน มันจะสร้างภาพของมัน ทำให้การประพฤติปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานนะ จะอดนอนผ่อนอาหารขนาดไหน สู้กันเต็มที่ สู้กันเพื่อความไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายไป

ไอ้เรื่องความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตายใครก็รู้ ในปัจจุบันนี้เวลาคนตายก็ไปส่งกันที่เชิงตะกอน เวลาคนตายก็ไปเห็นว่าคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราเห็นมาตลอด แต่ไอ้ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ใครเป็น แล้วเป็นขึ้นมา จะเอาสิ่งใดมาเป็นพยานว่าใครเป็นแล้วมันเป็นความจริง ถ้าความจริงมันเกิดตรงนี้ไง

ความจริงที่ว่าธรรมะเนื้อแท้ เนื้อแท้เพราะมันเป็นมหาสติแท้ๆ มันเป็นมหาปัญญาแท้ๆ ถ้ามหาสติ มหาปัญญาแท้ๆ เวล่าน้ำป่าที่มันพุ่งใส่ ที่มหาสติ มหาปัญญา ที่ปัญญามันหมุนไม่มีวันหยุด วันพักวันผ่อนมันเป็นอย่างไร คนไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น เวลาปัญญาของเรา นี่เป็นมหาสติ มหาปัญญานะ มันเป็นภาวนามยปัญญานะ ไอ้ปัญญาที่ว่าเริ่มต้นมา ไอ้ที่บังคับใช้ไม่ได้ๆ มันอยู่ข้างหลังแล้วแหละ แต่เวลามันต่อสู้กันไป มันสร้างหลักสร้างเกณฑ์ขึ้นมา สร้างหลักสร้างฐานขึ้นมาในหัวใจ

เวลาธรรมจักรมันหมุน เห็นไหม จกขุ อุกปาติ □าณ อุกปาติ ปญ□า อุกปาติ วิชชา อุกปาติ อาโลภ อุกปาติ มันเป็นจักขุญาณในใจ มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถึงที่สุดนะ เวลา

มันทำลายกัน ครึ้น! ในหัวใจ หัวใจนี้สนั่นหวั่นไหว มันสำรอกกามราคะ พอกามราคะ กลืนเข้าไป
ที่ใจ ทำลายลงที่ใจ ถ้ามันทำลายที่ใจ คุณ สิ่งที่เป็นแรกที่มันมีความสกปรกโสภณของมัน ทำจน
สะอาดบริสุทธิ์ ทำจนพร้อม พร้อมที่จะทำเป็นระเบิด พร้อมที่จะทำเป็นแท่งนิวเคลียร์เพื่อจะทำ
โรงงาน สิ่งของมันพร้อมจะทำสิ่งใดก็ได้ ถ้าทำสิ่งใดก็ได้ ความพร้อม

จิตเดิมแท้ที่ส่องใส มันจะส่องใสได้อย่างไรละถ้ามันมีความโลภ ความโกรธ ความหลง
มันส่องใสไปไม่ได้ แต่ถ้ามันมีมหาสติ มหาปัญญา มันทำลาย เวลามันระเบิดครึ้น! ในหัวใจ มันยังมี
เศษส่วนของมัน เศษส่วนของมัน เห็นไหม สิ่งที่เราทำลายแล้ว เราทำลายวัตถุไปหมดเลย แต่สิ่ง
ที่เรามีข้อมูล มีนามธรรมอยู่ มันรับรู้ได้ พิจารณาซ้าๆ เข้าไป มันจะทำลายเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป
ทำลายจนใส ใสหมดเลย ใส ใครเป็นคนทำละ เพราะตัวเราทำใช้ไหม คุณ เรามีความคิด ความคิด
เรากลับกรองความคิดเราเอง นี่ก็เหมือนกัน เวลาบรรลุนามมันเกิดขึ้น มหาสติ มหาปัญญามันก็
กลับกรองของมัน กลับกรอง นีโอนาคามี ๕ ชั้น ซ้าๆ เข้าไป ถึงที่สุดมันหมดสิ้นไปเลย นี่ธรรมะ
เนื้อแท้

ถ้าธรรมะเนื้อแท้มันจิตส่องใส แล้วจิตส่องใส จิตส่องใสมันคืออะไรละ ถ้าไม่มีครูบา
อาจารย์ สิ่งนี้มันลุ่มหลงกันทั้งนั้นละ สิ่งที่ประพาศปฏิบัติขึ้นมา เพราะปฏิบัติมาด้วยความที่
มหาสติ มหาปัญญา จิตใจนี้หูตาสว่างไสว พิจารณาสิ่งใดว่าสว่างไสว ส่องใส ว่างไปหมดเลย
ครอบคลุมไปทุกๆ อย่างเลย ใจนี้โล่งโล่งไปหมดเลย ไม่มีสิ่งใดเลย ไม่มีสิ่งใดเลย นี่ธรรมะเนื้อแท้
สิ่งที่เนื้อแท้มันก็ธาตุรู้แท้ๆ ถ้าธาตุรู้แท้ๆ

ถ้าไม่มีสติปัญญา ถ้าทำระเบิดนะ ระเบิดทำลายล้างไปหมดเลย แต่ถ้าทำเป็นทางสันติละ
ถ้าเป็นทางสันตินะ มันมีวิชา อวิชานะ ธาตุรู้ถ้าอวิชาครอบงำ มันก็เป็นธาตุรู้เท่านั้น ถ้าเป็น
วิชาละ ถ้าวิชานะ เวลาเกิดการระเบิดที่รุนแรง เขาจะคำนวณได้ว่าเป็นการระเบิดขนาด
นิวเคลียร์ก็ไกลตัน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งถ้ามันทำลาย มันก็ทำลายอยู่อย่างนั้นนะ ใสสว่างก็ใสสว่างอยู่อย่าง
นั้นนะ ถ้าตายชาตินี้ก็ไปเกิดบนพรหม แต่ถ้าเป็นทางสันติละ ถ้าทางสันติ ถ้าเป็นนิวเคลียร์ ทฤษฎี

สัมพัทธ์ของเขา ทฤษฎีสัมพัทธ์มันจะระเบิดได้ต่อเมื่อทฤษฎีสัมพัทธ์ถึงที่สุดแล้วมันจุดระเบิดของมัน แต่ถ้า อวิชาปจฺยยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺยยา วิญฺเฏาณ อิทปฺปจฺยตา ที่ว่าปัจจัยการของจิต ถ้าปัจจัยการของจิตมันเป็นธรรม ถ้าเป็นธรรม มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร มันจะอย่างไรมันถึงเป็นปัจจัยการละ

ปัจจัยการ สิ่งที่เราพิจารณาของเราตั้งแต่สักกายทิฏฐิ วิจิกิจจา สัตถัพตปรามาตขึ้นไปเรื่อยๆ สิ่งนี้เราทำจิตใจของเราให้ธรรมเนื้อแท้ ให้ใจใสสะอาดแท้ๆ แต่ใจสะอาดมันก็คือใจ เวลาคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เอาอะไรไปเกิด นี่ปฏิสนธิจิต เวลาเราเกิดมาแล้ว วิญญาณๆ วิญญาณนี้มันเป็นขั้นๆ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ วิญญาณนี้วิญญาณสามัญสำนึกของมนุษย์ แต่เวลาถ้าจิตมันสะอาดเข้าไปแล้วมันเป็นจิตเดิมแท้

จิตเดิมแท้ ถ้าไม่มีสิ่งใดไปจับต้องสิ่งนี้ คูสิ อนาคามี ๕ ชั้นมันจะไปเกิดที่ไหนละ มันไปเกิดบนพรหมแน่นอนถ้าไม่มีสติปัญญา แต่ถ้ามีสติปัญญา มันก็เป็นทฤษฎีสัมพัทธ์ มันก็ระเบิดทำลายตัวมันเอง แต่ถ้ามันเป็นปัจจัยการละ เป็นปัจจัยการ อรหัตตมรรคละ อรหัตตมรรคจะเข้าไปจับอย่างไร ถ้าอรหัตตมรรคเข้าไปจับ ตัวมันเองจับตัวมันเอง ชาติจับชาติ ชาติรู้ชาติ จิตรู้จิต แล้วจิตรู้จิต จิตเห็นอาการของจิต

เวลาบอกจิตเห็นอาการของจิต เห็นอาการ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ จิตเห็นอาการของจิต แล้วจิตจับจิต ชาติจับชาติ ถ้าชาติจับชาติ ชาติแท้ๆ จับชาติแท้ๆ แล้วมันจับอย่างไร ถ้ามันจับต้องของมัน นี่อรหัตตมรรค ถ้าอรหัตตมรรคเข้ามาจับสิ่งนี้ได้ แล้วในการกระทำ ในการกระทำสิ่งที่มีการระเบิด เขาจะคำนวณว่าน้ำหนักของมัน ความใหญ่โต ความรุนแรงของมันมีเท่าไร ขณะจิตของครูบาอาจารย์แต่ละองค์มันไม่เหมือนกัน ถ้าขณะจิตที่นุ่มนวล มันก็ลงด้วยความนุ่มนวล แต่ถ้าขณะจิตที่รุนแรง มันจะสั้นไหว มันจะกระเทือนโลกธาตุ กระเทือนโลกธาตุเพราะจะสั่งลากันแล้วไง จะสั่งลา สั่งลาโลกนี้แล้ว จะไม่มาเกิดอีกไง ถ้าจะไม่เกิดอีก มันมีอะไรมาเกิดและไม่มาเกิดละ ถ้ามันไม่มีสิ่งใดที่จะมาเกิดและไม่มาเกิด อะไรมาเกิด

สิ่งที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา สิ่งทีศึกษจากครูบาอาจารย์มา มันเป็นธรรมะที่บังคับใช้กับจิตไม่ได้ มันเป็นกฎหมายที่ไม่มีค่า มันเป็นข้อตกลงที่ไม่มีสัตย์ขาน มันไม่มีผลประโยชน์กับใครหรอก ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็ศึกษามา เพื่อความรู้ ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงมันไม่เกิดผล

ถ้ามันเกิดผลขึ้นมา ธรรมะเนื้อแท้มันมีของมัน สถิติต้องเป็นสถิติจริงๆ สมาธิต้องเป็นสมาธิจริงๆ ปัญญาก็เป็นปัญญาจริงๆ คิด สมาธิ ปัญญา ธรรมะเนื้อแท้ สิ่งที่เป็นเนื้อแท้ไม่มีสมุทัยเข้าไป เจือปน ไม่มีสมุทัยเข้าไปแยกส่วนนั้นไป พอแยกส่วนนั้นไปก็มีการประพฤติปฏิบัติ มีการกระทำขึ้นมา สิ่งที่เป็นเนื้อแท้มันถึงให้ผลเป็นความจริง ถ้าให้ผลเป็นความจริงนะ เป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี มันก็ให้ผลตามความเป็นจริงโดยสมบัติที่คุณภาพสิ่งที่เคมีนั้นมันให้ค่าของมันตามความเป็นจริง สิ่งที่เป็นนามธรรมๆ เปรียบเหมือนเคมี เปรียบเหมือนอารมณ์ความรู้สึก มันมีคุณค่าของมัน แล้วถึงที่สุดขึ้นไป พิจารณาไปแล้ว เราพิจารณาของเราเป็นชั้นเป็นตอน กิเลสอย่างหยาบๆ มันทำให้จิตนี้ใสสะอาดขึ้นมา พอใสสะอาดขึ้นมา ถึงที่สุดแล้วจิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ถ้าจิตเดิมแท้จะข้ามพ้นกิเลส จะข้ามพ้นกิเลสมันจะมีอรหัตตมรรค

สิ่งที่เป็นอรหัตตมรรค ที่ว่าเป็นปัจจุอาการๆ มันไม่ใช่ปัญญาแบบขั้นๆ ปัญญาแบบขั้นๆ มันเป็นปัญญาที่มีสมาธิรองรับ ความรู้สึกนึกคิดมันก็เป็นปัญญาขึ้นมา แต่เวลาปัญญาที่มันละเอียดลึกซึ้งขึ้นมาอย่างนี้มันเป็นปัญญาญาณ ถ้าเป็นปัญญาญาณ มันซึมซับเข้าไปอย่างไร มันเข้าไปทำลายจิตดวงนั้นอย่างไร ถ้ามันทำลายจิตดวงนั้น ทำลายภพ ภาวสวะ ต่อของจิต ถ้ามันทำลายต่อของจิต จิตนี้ ต่อของจิตมันมีอาการสัญญาต่างๆ มันก็ออกไปหาเหยื่อ ออกไปหาผลประโยชน์ของมันโดยที่กิเลสค้นหาความทะยานอยากใช้งานมาตลอด

เรามีสติปัญญาขึ้นมา เราใช้ปัญญาธรรมเนื้อแท้ สถิติแท้ ปัญญาแท้ ทวนกระแสกลับเข้ามาทำลายสังโยชน์ขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอน ทำลายสิ่งยึดมั่นถือมั่นในใจขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา จนถึงที่สุดมันปล่อยวางมาหมดเลย ปล่อยวางทุกๆ อย่างมาหมดเลย เหลือแต่ตัวมันเอง ตัวมันเองก็

เป็นธรรมชาติแท้ ธรรมชาติแท้ๆ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติแท้มันเวียนตายเวียนเกิด เพราะธรรมชาติอันนี้แหละมันเวียนตายเวียนเกิด เพราะปฏิสนธิจิตอันนี้มันเวียนตายเวียนเกิด พอเวียนตายเวียนเกิด ขณะที่ทำไม่ได้มันก็ไปเกิดบนพรหม ใหม่ๆ ที่มีอำนาจวาสนา ใหม่ๆ ที่ภาวนามาขนาดนี้ ทำมาถึงขนาดนี้

ถ้าทำมาถึงขนาดนี้ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ ในการประพาศปฏิบัติตะนะ ปฏิบัติเริ่มต้นแสนยาก แล้วอีกคราวหนึ่งก็คราวถึงที่สุด ถ้าถึงที่สุดไม่มีใครรู้จริง ทุกคนส่วนใหญ่คิดถึงหมดแหละ ถ้าติดหมด ถ้าใครมีอำนาจวาสนาได้ศึกษาธรรมของครูบาอาจารย์มา ได้ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ในเมื่อการกระทำของใจมันยังไม่เป็นมรรค ๔ ผล ๔ มันแค่ ๑ แต่เวลามันพิจารณาสิ่งที่พิเศษส่วน สิ่งต่างๆ ทุกคนจะไปลุ่มหลงว่าสิ่งนี้ก็เป็นมรรค ต่อเนื่องกันมาไง ถ้ามรรคต่อเนื่องกันมา มันมีเล่ห์เหลี่ยมของพญามาร ถ้าพญามารมีเล่ห์เหลี่ยมของมัน มีวิธีการหลบหลีก ถ้าวิธีการหลบหลีก

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ประพาศปฏิบัติมา รู้เท่าทันมันมา รู้เท่าทัน ท่านจะคอยชี้นำมา เวลา **ธมฺมสากัจฉา** เรียงลำดับกันมา มันสมบูรณ์ใหม่ ถ้ามีอำนาจวาสนา มีครูบาอาจารย์มา แล้วจิตใจเรายอมรับไหม เรายอมรับครูบาอาจารย์ที่ความเป็นจริงใหม่ ในเมื่อเรามีทิฏฐิมานะ เราปฏิบัติของเรามาแล้วเรารู้ว่าเรารู้เห็นของเราตามความเป็นจริงของเรา เราก็จะได้แย้งของเรา นี่กิเลสมันจะระเบิด นิวเคลียร์มันจะระเบิดทำลายโอกาสอย่างนี้ แต่ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราฟังเหตุฟังผล เราจะไม่ได้คือดี เราจะไม่หาเหตุหาผลเข้าข้างตัวเองตลอดไป

ถ้าครูบาอาจารย์มีเหตุผลอย่างไรละ ทำไม่ไม่ไปถึงตรงนั้น ถ้าตรงนั้นขัดแย้งกันอย่างไร ถ้ามันไม่ขัดแย้ง ถ้ามันไม่ทำลายอวิชา ถ้ามันไม่ทำลายภวาสวะ ไม่ทำลายภพ ไม่ทำลายตอ มันมีที่ไป ในเมื่อมันมีอยู่มันต้องไป แต่ถ้ามันจะทำลาย มันทำลายอย่างไร

ถ้าทำลายโดยปัญญา โดยความคิดต่างๆ มันทำลายไม่ได้ มันเข้าไม่ถึง เข้าไม่ได้หรอก เพราะมันเป็นคนละส่วนกัน เพราะอะไร เพราะเราบรรจุทุกอย่างพร้อมหมดแล้ว แร่ธาตุต่างๆ สมบูรณ์หมดทุกอย่างแล้ว รอแต่มันระเบิดเท่านั้นแหละ แต่มันจะเป็นสันติหรือทำลายเท่านั้นเอง

มันจะเป็นสันติหรือทำลายโลก ถ้ามันสันติ มันต้องกลับมาทำลายอวิชา ถ้าทำลายอวิชา ถึงที่สุด มันเป็นปัญญาญาณ ปัจจัยการ ปัจจัยการไม่ใช่ขั้น ถ้าขั้นมันเป็นปัญญาที่เราใช้กันอยู่ แล้วมีสติ ถึงจะเป็นสัมมาปัญญา ถึงจะเป็นมรรคทางเอก ถึงจะถึงที่สุดแห่งทุกขก็ได้

แต่เวลาปัญญาถึงที่สุดนะ มันละเอียดลึกซึ้ง มันอ้อยอิ่งเข้ามาถึงตัวมัน แล้วทำลายตัวเอง ถึงที่สุด เห็นไหม จิตเดิมแท้ที่ฝังไส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส อุปกิเลส กิเลสละเอียดลึกซึ้ง กิเลสที่มันเฉา มันเหงา มันหงอย เวลาถึงที่สุดแล้วมันทำลายกัน ยุบยอบลง แต่เวลาทำลาย ทำลาย กันแล้ว เวลาทำลายขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมาเพื่อให้เป็นธรรมเนื้อแท้ ถึงเวลาเป็นธรรมเนื้อแท้ แล้วก็ต้องทำลายตัวเองทั้งหมด เพราะสิ่งที่จะเป็นธรรมเนื้อแท้ คือ สติ สมาธิ ปัญญา มันก็เป็นมรรค สิ่งที่เป็นมรรค เราพยายามสร้างกันขึ้นมา เราพยายามต่อสู้กันขึ้นมา มันเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม ขึ้นมามันชำระล้างสิ่งที่เป็นอธรรม สิ่งที่เป็นธรรมกับอธรรมแข่งขันต่อสู้กันมา ทำลายกันมาถึง ที่สุดแล้วมันเหลือแต่เจ้าวัฏจักร เหลือแต่ภวาสวะ เวลาทำลายภวาสวะแล้วจบสิ้น ถ้าไม่จบสิ้น มัน จะเกิดอีก ถ้าไม่ทำลายถึงที่สุด มันก็ยังมีเศษส่วน มีสิ่งที่เหลือ ทำลายถึงที่สุด ไม่มีสิ่งที่เหลือ

จิตนี้ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย มันก็มีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือคนขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ววาง ธรรมและวินัยนี้ไว้ ถ้าเราศึกษามา ศึกษาามันก็เป็นปริยัติ ปริยัติศึกษามาเพื่อปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วต้อง เป็นธรรมเนื้อแท้ ถึงที่สุดแล้วจะได้ผลตามความเป็นจริง เอวัง